

Joensuun kaupungin hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2025-2028 hyväksyminen

KH 10.02.2025 § 43

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, ja sen tulee laatia valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma. Dokumentti kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilanteen ja kokoaa yhteen kertomuksesta johdetut tavoitteet ja toimenpiteet suunnitelmaksi kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kaupungin strategista johtamista, ja hyvinvointia edistäviä toimia tehdään Joensuun kaupungin kaikilla toimialoilla.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelua on koordinoanut hyvinvointipalvelujen koordinaattori yhdessä hyvinvoinnin toimialan johtoryhmän kanssa. Valmisteluun on osallistunut hyvinvoinnin toimialan lisäksi konsernipalvelut ja kaupunkiympäristön toimiala. Työskentelyä on ohjannut kaupungin johtoryhmä, joka toimii myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmänä.

Joensuun kehittämistä ohjaavat erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat, jotka pohjautuvat kaupungin strategiaan. Tämä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2025–2028 sisältää kolme lakisääteistä erillissuunnitelmaa, joita ovat Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi ja Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jonka sisällä on Unicefin hallinnoimaa Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä ohjaava toimintasuunnitelma. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt päivitetyn Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman ja Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa kokouksessaan (26.11.2024 § 84).

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä viitataan myös työllisyysalueen järjestämisvastuusuunnitelmaan, Joensuun kaupungin kotoutumisen edistämisen ohjelmaan ja Kulttuurihyvinvointisuunnitelmaan. Muita hyvinvointisuunnittelua sivuavia dokumentteja ovat mm. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, Osallisuusohjelma, Turvallisuussuunnitelma ja Opiskeluhoito-suunnitelma.

Hyvinvointikertomustyö aloitettiin vuoden 2023 lopussa maakunnallisella yhteistyöllä, jonka lopputuotoksena syntyi Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa, Strategiset painopisteet vuosille 2025–2028-asiakirja. Siinä määritellään maakunnan yhteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja niihin liittyvät tavoitekirjaukset. Asiakirja toimii kehyksenä hyvinvointialueen ja kuntien omille hyvinvointisuunnitelmille, joissa kukin organisaatio määrittelee toimenpidetason itse. Työskentelyyn osallistui Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue sekä alueen kuntia ja järjestöjä.

Joensuulaisten hyvinvointitiedon koostaminen tehtiin alkuvuodesta 2024. Liikkeelle lähdettiin THL:n suosittamista vähimmäistietosisältöön kuuluvista indikaattoreista, ja tietopohjaa laajennettiin käymällä läpi eri lähteistä saatavilla olevaa indikaattoritietoa mahdollisimman laajasti. Vertailutietoa nykytilanteeseen saatiin Joensuun aiempien vuosien tilanteesta, jolloin voidaan muodostaa tulkintoja eri ilmiöiden kehityssuunnasta. Lisäksi vertailua tehtiin verrokkikaupunkeihin (Lappeenranta 72650 asukasta ja Kuopio 122594 asukasta), Pohjois-Karjalan maakuntaan ja koko maan lukuihin. Indikaattoritieto

on kerätty tammi-maaliskuussa 2024 käyttäen tuona ajankohtana saatavilla olevaa tuoreinta mahdollista tietoa.

Joensuulaisten hyvinvoinnin tilaa ja sen haasteita esiteltiin kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle sekä vaikuttamistoimielimille (vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuuston työvaliokunta) huhti- kesäkuussa 2024. Lisäksi tilannekuvaa käytiin läpi järjestöjen kanssa työpajassa, jossa saatiin toimenpide-ehdotuksia hyvinvointisuunnitelman pohjaksi.

Joensuun hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet mukailevat maakunnallisesti yhteisiksi sovittuja painopisteitä ja tavoitekirjauksia, mutta ne valittiin vastaamaan nimenomaan Joensuun hyvinvointikertomuksessa esille tulleisiin hyvinvoinnin haasteisiin. Suunnitelmaosio sai evästystä syksyllä vaikuttamistoimielimiltä ja sen lisäksi koko hyvinvointikertomus ja -suunnitelma -asiakirja kävi marraskuussa 2024 lausuntopyynnöllä kaupunkirakennelautakunnassa, kasvatus- ja koulutuslautakunnassa, kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa ja kommentteilla osallisuus- ja vetovoimalautakunnassa. Asiakirjaa muokattiin kommenttien ja lausuntojen pohjalta.

Hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu yhteensä 23 toimenpidekokonaisuutta, joilla edistetään joensuulaisten hyvinvointia valtuustokaudella 2025–2028. Toimenpiteitä tarkennetaan vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä ja niiden toteutumisesta raportoidaan niin ikään vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan valtuustokauden lopussa indikaattoritietoa hyödyntäen.

Joensuulaisten hyvinvoinnin haasteiden ratkominen vaatii pitkäjänteistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa. Maakunnan yhteiset tavoitteet luovat lujan pohjan ja johdonmukaisuutta yhteistyöhön.

Valtuuston hyväksymä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2025–2028 tullaan julkaisemaan Kuntaliiton Sähköinen hyvinvointikertomus -työkalussa (<http://www.hyvinvointikertomus.fi/>). Lisäksi hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta on tehty tiivistetty esittelyversio, joka on myös kokousasian oheismateriaalina. Esittelyversio sisältää vain valitun osan varsinaisessa hyvinvointikertomuksessa esitettävästä indikaattoritiedosta.

Valmistelijat: koordinaattori ja sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

hyväksyä liitteellä olevan Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2025–2028.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Koulutus- ja nuorisajohtaja Aatu Mustonen ja koordinaattori Hilikka Mäkinen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

hyväksyä liitteellä olevan Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2025–2028.

Keskustelu:

Ennen keskustelun aloittamista koordinaattori Hilikka Mäkinen esitteli kaupunginvaltuutetuille Joensuun hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2025–2028.

Asiassa käytiin keskustelu, jossa 12 valtuutettua käytti puheenvuoroja. Lisäksi nuorisovaltuuston edustaja Jarkko Pulkkinen, sivistys- ja hyvinvointijohtaja Jani Kaasinen ja koordinaattori Hilikka Mäkinen käyttivät puheenvuoroja. Kansliapäällikkö Jenni Jokela käytti myös puheenvuoron.

Keskustelussa valtuutettu Ninni Saarinen esitti, että hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman sivulle 28 lisätään seksuaalikasvatus yhdeksi esimerkiksi toimenpiteeseen 18, jossa puhutaan väkivallan tunnistamisesta ja puheeksiotosta lasten ja nuorten palveluissa.

Valtuutettu Anniina Kontiokorpi kannatti ensimmäisenä Ninni Saarisen tekemää muutosesitystä.

Päätettyään keskustelun kaupunginvaltuuston puheenjohtaja tiedusteli valtuutetuilta, voidaanko Ninni Saarisen tekemä muutosesitys hyväksyä yksimielisesti. Kukaan valtuutetuista ei vastustanut muutosesityksen lisäämistä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti seuraavan lisäyksen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman sivulle 28: seksuaalikasvatus lisätään yhdeksi esimerkiksi toimenpiteeseen 18, jossa puhutaan väkivallan tunnistamisesta ja puheeksiotosta lasten ja nuorten palveluissa.